

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐ ԱՅԼՆ

ՔԱՅՆՈՒՄԻՆԻՍՏԻՆ

Ամեն տեղի համար ուր այս լրագրի մուտքը արդիւնաւոր չէ, ամբողջ 14րդ շրջանի (98օգոստ.—99 մայիս) բաժնորդագրին է 20 Փր. կանխիկ, հարեւր է նաև բաժնորդագրուիլ քանի ամսի համար որ ուզուի, ամեն մէկ ամսականը 2½ Փր. հաշուելով և 1899 մայիս ամսէն անդին չանցնելու պայմանով:

ԺԴ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 5

1898 ՕԳՈՍՏՈՍ 17
1898 ՕԳՈՍՏՈՍ 5 (Հ. Տ.)

ՉՈՐԵՔՆԱԳՈՒ

Կը հրատարակուի Գ. և Ե. Ք. օրեր

ՉԱՅՏԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, հասնում է կամ ասամբ միայն կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները: Քարտուր չէ վերագրուել չհրատարակուած ձեռագրութիւնները: Ծանուցումներ կը ներկայանան հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով: Ծանուցումն 1 միջակ գիրը 1 սանդիակարժէ. 3 գիրագիրը 2 սանդիակարժէ: Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la Rédaction: Rue Fortia, 7.

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ԲԱԺՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԱՐՄԷՆԻԱ» ԺԴ ՇՐՋԱՆԻՆ (1898 ՕԳՈՍՏՈՍ—99 ՄԱՅԻՍ)

Արևմտահայ բաժնորդագրութեան պայմանները նորից կը մնան, թէ՛ օգոստոսէն, թէ՛ սեպտեմբերէն և թէ՛ հոկտեմբերէն սկսելով բաժնորդագրողները հաւասարապէս կը պարտին վճարել 20 Փրանք բաժնորդագրին մինչև 14րդ շրջանի վերջը (1899 մայիսի վերջ): Իսկ անոնք որ ամբողջ 14րդ շրջանին (1898 օգոստ.—99 մայիս) համար չեն բաժնորդագրուիր, կարող են ամսական 2½ Փր.ի հաշուով բաժնորդագրուիլ քանի ամսի համար որ ուզեն, 1899 թիւ մայիս ամսէն անդին չանցնելու պայմանով:

ԱՐՄԷՆԻԱԻ ՕԺԱՆԳԱՅԻՆԵՐՆ Իրենց համար ստացած մէկ օրինակ Արևմտահայ գրառքի բաժնորդագրին 20 Փր. է, որ ինչերի համար քանի օրինակ Արևմտահայ գրառքի օրինակ մէկ գրուած կը զբոսնուի և անոնց բաժնորդագրին ամսական մէկ փրանք միայն հաշուելով: Ծանկացողներին կը զրկուի Արևմտահայ Օժանդակութեան կառուցակցի:

Որովհետև մենք մեր թերթեր մեր բաժնորդներին թուին համեմատութեամբ կը տպենք և ոչ շատ աւելի, օգոստոսի սկզբէն Արևմտահայ ունենալ ուղղորդը պէտք է փութան բաժնորդ գրուելու, ԿԱՆԻՍԻԿ զրկելով բաժնորդագրին:

Անոնք որ 14րդ շրջանի ամբողջ բաժնորդագրին 20 Փրանքը կը հասցունեն մեզ, ամենէն ուշը, գոնէ առաջիկայ օգոստոս ամսի մինչև վերջը, ճիշտպէս կը ստանան նաև 1 հատ մեր ծախու հանած ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՆԱԿէն: Օգոստոսն անցնելէ յետոյ, ա՛լ կը զարբի այդ պայման: Անոնք որ կուզեն որ արձանագրուելով (recommandé—registered) զրկուի գանձանակը, պէտք է որ 20 Փր. ին հետ մէկտեղ 25 սանթիմ ալ զրկեն արձանագրութեան ծախքը:

Տարակցոյ չունինք որ մեր գաղափարակիցներ կը փութան այժմէն իրենց շանքեր կրկնապատկել Արևմտահայ տարածելու համար որ աւելի ընդարձակ ոյժերով կարենանք շարունակել 14րդ տարեշրջանը:

ՅՈՂԱՆԳԱՅՈՒԹԻՒՆ

Յետադարձ ակնարկ. — Եւսակ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներին (Միացր). — Կիպրոսի ազգային կրթարար-որբանոցը. — Թիւրքիական յուրեր. — Պարսկաստան. — Ներքին յուրեր. — Եւրոպայի Արեւելքի գործեր. — Սպանա-ամերիկեան խաղաղութիւնը. — Արտասահմանի յուրեր. — Եւրոպայի յուրեր. — Բանասիրական (Եւրոպայի):

ՇԵՏԱՂԱՐՁ ԱԿՆԱՐԿ

Ժողովուրդի մ'առջև՝ որի տգիտութեանն օգուտ քաղելով կը գրգռեն զինք իրեն անկեղծօրէն ծառայել ուղղութիւնը դէմ, ճշմարտութիւնը խօսելու համար քաջութիւն պէտք է:

Այդ քաջութիւնը յոյս տուած է Արևմտահայ իր հրատարակութեան սկսած օրէն ցայսօր և ատոր համար կատարել թշնամիներ ունեցած է ժողովուրդին հասնելու գաղափար համար անոր նախապաշարունակները, բոլորական անգիտակից ոգևորութիւնները, սխալ դատողութիւնները շոյելով շողքորթելով ափերի մէջ լսելու պաշտօնը ուրիշներին թողած ենք մենք Արևմտահայ ալ կը փափաքենք մեր սիրած ժողովուրդին հաճելի լինել, բայց աւելի կը փափաքենք անոր օգտակար լինել:

Այդ զգացումով է որ մենք կը պոռայինք կը բողբոջէինք բերք Հայ ազգը, կամ մասնաւորապէս արտասահմանի հայութիւնը, անգիտակ և անտարբեր վիճակի մէջ կը տեսնէինք դէպի իրենց հայրենաբնակ եղբայրներին հարստահարուած վիճակը, Այն ժամանակ անտարբերներն էին որ մեզ դէմ կը

գրգռէին տգէտ ժողովուրդը, Արևմտահայ հրատարակութեան հարստահարութիւնները սուտ են, չափազանցութիւններ են ըսելով:

Այդ միևնոյն զգացումով էր որ մենք զարձեւալ պոռայինք գոռացինք բերք անփորձ գործիչներ իբրև ստիպիչներ ելան յեղափոխութիւնը Հայ ազգի գլխին վրայ փորձելով սովորելու և վերքերով լեցուցին զայն այնպէս որ Հայ ազգը հիմա յեղափոխական գործունէութեան վրայ սխալ գաղափար կազմած, նորէն վախկա դարձեր է:

Երկու ծայրայններին, թէ՛ անհագի վախկոտ անտարբերներին և թէ՛ յեղափոխական գործը տղայական խաղախ համարողներին դէմ մենք պարտաւորեցանք կարելի սրովհետև այդ երկուքն ալ վտանգաւոր են Հայ ազգի վերածնութեան սուրբ գործին:

Ի՞նչ ճամբայէ պէտք է քաշել ուրեմն:

Ատոր համար պէտք է յետադարձակնարկ մը ձգել, աչքէ անցունել մեր ետև ձգած տարիները և քննել թէ ի՞նչեր զարձան, ի՞նչեր եղան մեր այնպիսի զուլեման և թշուառութեան պատճառները և այսուհետև գոնէ զգոյշ կենալ այդ պատճառներէ: Բայց պէտք է քննել ոչ թէ հարեանցի և առ երեսնայելով, այլ մանրամասնօրէն ուսումնասիրել դէպքերը, անոնց ընթացքը և հետևանքները, քննել թէ ի՞նչպէս սկսաւ մեր ազգային շարժումը վերջին 15-20 տարիներին ընթացքին մէջ, ի՞նչ մտաւ յետոյ գործին մէջ, ի՞նչ զարձաւ որ ամենքիս ծանօթ այնպիսի

զուլեման ու թշուառութեան մտանուցանք: Աշխարհի վրայ բան կայ առանց պատճառի և մեր այսօրի վիճակին ալ պատճառը կայ անշուշտ ուր պէտք է ճանչիլ և հասկնալ, ասոր համեմատ վարուելու համար:

Մենք ոչ այսօրուան և ոչ երկուսուան ազգ մ'ենք, հարեւրաւոր տարիներ անինք մեր ետև ձգած (եթէ հաղարաւոր տարիները միզնէ շատ հեռու և մեկ շատ ծանօթ չեն): Եթէ յետագարձ ակնարկ մը ձգենք մեր ազգի պատմութեան այդ տարիներին վրայ, եթէ քննենք ու հետազոտենք անցած դէպքերն ու եղելութիւնները, շատ պիտի օգտուինք սրովհետև պիտի տեսնենք շատ անգամ որ միևնոյն պատճառներէ յառաջ եկած են մեր այնպիսի զուլեմաններ:

Ոչ թէ 5, այլ 500 տարիներէ աւելի է որ մենք մեր յոյս յաճախ դրած ենք օտարներին վրայ, դրանք գալիք կամ խոստացուած օգնութիւններին վրայ, փոխանակ մեր մէջ ոյժ գոյացունել աշխատելու և անոր համեմատութեամբ յառաջ երթալու: Եւ այդ խոստումներին խախտման արժէքը չէ հասկնալով սխալիլ մեր այնպիսի թիւն պատճառներէ մին է եղած: Բայց երկը միշտ կը մոռնանք և այսօր նորէն կը սկսինք միևնոյն փորձն անել որովհետև յետագարձ ակնարկ մը անցեալին վրայ ձգելու, նոյն իսկ ժամանակակից, մտակ անցեալը ուսումնասիրելու նեղութիւնը չենք ուզեր կրել:

Յետագարձ ակնարկ մը մօտիկ տա:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԷԶՄԻՍՄԻՆ

(Շար. 4րդ րուսին)

Միևնոյն ժամանակ սուրբ իւզը կը պատրաստուի: Տոնախմբութեան ամսներ առաջ, եկեղեցականներն ու միաբանները շատ զբաղուած են ատոր նախապատրաստութիւններով Հաղուագիւտ ծաղիկներ կը հաւաքեն, որոնց անպիտան մասերը կը նետեն և անուշահոտ ծաղկաթերթերը կը գործածեն, մինչև որ մեծ կաթսան լցուի ծաղկաթերթերով և տեղաներով: Յետոյ ձիթապտուղի իւզ լեցունելով մէջը, կաթսային մէջ եղածին առանց ձեռք գործելու կամ շոգիացնելու:

լու, կը պահեն քառասուն օր: Հանդէսին համար յայտարարութիւններ կը զրկուին աշխարհի ամեն կողմեր: Բառասերերը օրը թիւրաւոր մարդեր ներկայ կը լինին արարողութեան հանդէսին և հրաշքի պէս բան մը կը համարին զայն: Իւզով և ծաղիկներով լցուած կաթսան կը տարուի Մայր եկեղեցոյ բակը և սրբազան արարողութիւններին յետոյ, տեսնելու համար խոնուած ժողովուրդի ներկայութեամբ, վերոյիշեալ Գրիգորի աջը կը բռնեն կաթսային մէջ, Նախ կամայ կամոց, յետոյ աստիճանաբար աւելնալով մինչև որ գրգռուող կատարեալ ըլլայ, կաթսային պարուակութիւնը կեռայ և կը պղպաղայ, ձեռքը կը հանեն և սուրբ իւզը այլևս կառարկաբարձուած է: Այս խնդրի վրայ քանի մը Հայ վարդապետներին և խումբ մը տիկիւններին ու այրերի հետ խօսած եմ, որոնք ներկայ եղած են ա

րարողութեան ամենն ալ կը յայտարարեն թէ ոնէ կեղծիք կամ խաղ չկայ այս բանի մէջ. ինչպէս որ կերակր այնպէս կը լինի. բոլոր եղածը այնպէս է ինչպէս գրեցի: Թերևս բաղադրող քիմիականութիւնները, ժամանակի գործողութիւնը թիւն (acide) վրայ, իւզը և կապէ շոգիները միջոց մը լինին այս տարօրինակ դիպուածը բացատրելու, որը կը թողու մ կարդացողներին դասապետութեամբ (1): Լս

(1) Այս պարբերութիւնը ծանօթ տարբարակ Տիար թմբարեանի ցուցնելով, խնդրեցի իր բացատրութիւնը: «Bacteria (մանրածիւն)ները լեցուած են ամեն տեղ, և որովհետև ասոնք ալ կենդանիներ են, oxygen O. (թթուածին)ը ծծելով, carbon dioxide. CO2 (բնածխային երկթթուակ) կարտադրեն. և այս կազմէ թէ չափէն աւելի ներկայ ըլլայ հեղուկի մը մէջ, պղպղում կը պատճառէ (և զբոս

ընկերներն վրայ՝ մեզ ցոյց կուտայ որ ոչ միայն օտարներէ, այլ և օտար երկիրներէ եկող և մեծ մեծ խոստումներով մեզ ներկայացող գործիչներն վրայ ալ պէտք չէ յոյսեր դնել որովհետև անոնք ո՛չ մեր ցաւ զիտեն ճշգուծեամբ և ո՛չ ալ անոր դարձան. յօնքերնիս շտկելու տեղ աչքերնիս ալ կը հանեն :

Մինչև որ այս պարզ ճշմարտութիւն չըմբռնենք և մենք մեր մէջ ոյժ գոյա ցունելու չաշխատինք, մինչդեռ այժմ ամեն ջանք կընենք մեր մէջ արգէն երևան եկած ոյժերը սպառելու ոչնչացունելու, զիրարխաբուծեամբ հաւատալով դրսէն եկած գործիչներին և անոնց պոռոտախօսութեան խոստումներին, մինչև որ մենք մեր գոնէ մօտիկ անցեալը քննելով հասկնալու չափ դարգացում չունենանք այսքան փորձանքներէ յետոյ, յառաջգիւժութեան համար մեր ըրած քայլերը դէպի դահաճութեամբ պիտի առաջնորդեն մեզ և ալ դժուար պիտի լինի ազատութիւնը երբ անդունդի դառն վայրին վրայ ինկած գտնուինք :

Լաւ է գոնէ հիմա քան թէ այն տան երբ ալ կարելի չէ :

Մ. Փ.

Ն Ա Մ Ա Կ

ԱՄԵՐԻԿԱԿԱՆ ՄԻՈՅՆԱԿԱՆ ԳԵՆԵՐԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

Ռուսերը, 31 յուլիս 98

Հայ բանաստեղծն ու Հայ երգիչը

Հայաց հեղինակութեամբ տեղական օրագրաց մէջ բանաստեղծութիւնները նոր երեսնամյակին Ամերիկացուց համար ու մեզ ալ մեծ ուրախութիւն կը պատճառեն :

Հայ հանրամանկութեան բանաստեղծներու գործոց հաւաքածոյն անգլիերէնի թարգմանելով 1896ին Armenian poems անուամբ հրատարակեց (սկիզբը Գ. Բաթրիպաի լուսանկարով) վուալէն Ճըրնըլի խմբագրապետուհի հանրաժանութեան հայտեր Օրիորդ Ալիս Սթոն Պլաքուել (Alice Stone Blackwell):

Ամերիկացի նշանաւոր բանաստեղծ մը Գամառ Բաթրիպաի «Մայր Արաք

բացատրեցի ստարապանները : Այս իւր կը պահուի շտեմարանին մէջ, մաս մը հին պղինձերի մէջ դրուելով, կէս տակառա չափ կամ աւելի. մնացեալ համահասարակ մասն ալ նորագոյն և աւելի կրկնիկ արդիւն, սոկիէ, արծաթէ և կամ պղինձէ ամանի մէջ, կորածին երեխայների ճակատը, աչքերը, ուսերին ներքեւ (aumpits), քիթը, բերանը, կանաչը, արեւը, ձեռքերը և գայլապարձ այս իւրէն կը քսեն. որոյ ծիսական նշանակութիւնն այս է. ինչ որ մանկիկը կը տեսնէ, կը խօսի, ձեռքերովը կը շօշափէ և ուր որ ոտքերը կը կոխեն և ինչ բեռ որ կրէ իր կանակի վրայ, իր այդ ամեն գործեր

գառնովը աւելի կը սաստկացնէ պղաղ ջուռը). եռալ չկոյ, այլ պղպշտն է որին անգիտօրէն եռալ ալ կը քսեն :

Հրաշքի կարգ անցած արարողութիւն նիս ահա թէ ինչպէս կը բացատրէ զի տութիւնը : Թիւումը մեր օրի քրէթէ 1/5ն է, անհաճ, անտեսանելի, շատ քիչ աւելի ծանր բան օգը. իսկ CO2 աւելի ծանր է քան նախորդը, անտեսանելի և փոքր ինչ թիւումը. երկուքն ալ կազ են :

Յ. Ա. (Թարգմանիչը)

քսին կարգացած ժամանակ ըսած է. «Գար մը հազիւ այսպիսի բանաստեղծ մը կընայ ծնիլ» :

Պոսթոնի օրագրութեան բանաստեղծական բաժնին մէջ Հայ մ'ալ, խորէն Մ. Անդրէասեան, մաս ունի այսօր : Անդրէասեան Պոսթոնի առաջնակարգ փորագրիչներէ մին է. Հազիւ 21 տարեկան կը լինի նա. դեռ աւելի փոքր հասակէն, իր դպրոցական կեանաց մէջ, նա կը խոստանար բանաստեղծ մ'ըլլալ ապագային ու իր դասակիցները կը զմայլեցնէր երբեմն իր բանաստեղծութիւններով : Եւ ահա՛ Պոսթոնի «Թրանսքրիբթ» օրագրին մէջ կըրենան այժմ իւր բանաստեղծութիւններ :

Անդրէասեան անգլիերէն գրելով չը մոռնար հայերէնն ալ : Տեղային հայ թերթի «Երբորտ» մէջ երբեմն իւր ընտիր բանաստեղծութեամբք Հայ սրտերը կը յուզէ ու միշտ կը մնայ Հայ մը :

Ուրախալի և պատուաբեր ուրիշ երկուք մ'ալ :

Օրագրերը լուր կը բերէ. «Նախագահ Մ'Բիլին վաշինկթոն հրաւիրած է նշանաւոր քաղցրածայն երգիչ Գեորգ Պաղտատարեանը, իւր եկեղեցիին մէջ երգել տալու համար» :

Այս հրաւերին վրայ Տ. Գեորգ Պաղտատարեան կը մեկնի վաշինկթոն. Նախագահ Մ'Բիլին գոհ մնացած է անոր երգեցողութենէն ու պատուով վերագործուցած է իւր բնակավայրը. Տիար Գեորգ (հրատարակութեան Տիկ. Պաղտատարեանի որդին) Պոսթոնի քանկրկէն եկեղեցույ մը երգիչ է ու իր ծնողաց հետ Պոսթոն կը բնակի : Գեորգ Պաղտարեանն ալ այժմ 14 տարեկան կը լինի և լաւ ու պաշայ կը խոստանայ :

ԳԱՌՆԻԿ

ԱՋԳԱՅԻՆ ԿՐԹԱՐԱՆ-ՐԲԱՆՈՑ ԿԻՊՐՈՍԻ

Կիւմանք որ Գահրէի նշանաւոր ազգայիններէն Տիար Պետրոս կարապետեան, որի հայրը վերջերս վախ

րարի և սուրբ ըլլան : Եկեղեցականներն երբ կը վախճանին, անոնք ալ այս սուրբ իւրով կ'օժտին :

Մայր եկեղեցին այցելողի մը անկարիլի է որ ուշադրութիւնը չգրաւէ այդտեղի տարօրինակ զովութիւնը : Ատոր գաղտնիքն այն ատեն կը պարզուի երբ նոյն տեղի մէջ վանքակառուցողը կը վերցուի : որով կը յայտնուի թէ չենք կառուցուած է շատ մը կամարների վրայ և ներքեւն ալ ջուրը կը հոսի կերթայ, որ պատճառ կըլլայ Մայր եկեղեցիի օգին շատ հրապուրիչ զով և մաքուր ըլլալուն :

Մայր եկեղեցիին յետոյ, հետաքրքրաշարժ են մատենադարանի թանգարանը, նոր թանգարանը և բեհագրիների հաւաքածոյներն որոնք պահուած են ուսանողներին գրատան մէջ : Անկարելի է յիշատակել բոլոր հաղաւթաբաւ և յոյժ գեղեցիկ հնութիւնները. մենք հոս կը յիշենք անոնք միայն որոնք ուրիշ տեղեր չեն գտնուիր : Հին Անի մայրաքաղաքէն և թագաւորների տունէն բերուած զանազան տեսակ բաներ, ինչպէս քանդա

ճանած էր մի կարևոր կտակ թողով, կիպրոսի Աղգային որբանոցին մէջ խնամուելու համար 3 որբ տղայների պաշտպանութիւնն ստանձնած է :

Միացեալ Նահանգների Հէվըրհել քաղաքէն ալ կիւսացունեն որ այնտեղի որբախնամ խմբակը Արթ. Վաղինակ վարդապետի միջոցով 10 տղար զըրկեր է կիպրոսի աղգային որբանոցին :

ԹԻԻՐՔԻԱԿԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արգանիսի մէջ ծագած խռովութիւնները քննելու համար կազմուած թիւրքեպարտադեան մասնաժողովը Պէրսեէէն մեկնեւ է, իր պաշտօն վերջացած համարելով և իբրև հատուցում քիչ մը ստակ բաժնելով այն քրիստոնեայ բնակիչներին որոնց տուներ այրած ու քանդած էին Արգանիացիները :

— Կրէտէէն հաղորդած են Պէրլի նի լրագրիներին թէ Գանտիա քաղաքակետը քաղաքային մատակէն 150,000 զրուչ իւրացուցած լինելուն համար ձերբակալուեր և Գանեսա բերուեր է :

— Գանեսաի միջազգային բարձրագոյն հրամանատարութեան պաշտօնը յանձնուեր է Ֆրանսացի գնդապետ Սերիցէրին : Ասկէ ստակի հրամանատարը իտալացի է :

— Ալմանիաի վիճակը կայսրը սուր թանին շնորհակալութիւն յայտնեւ է իր Երուսաղէմ և Եգիպտոս ճանապարհորդութեան համար ըրած պատաստութիւններին և հոգածութեան համար : Իմացուցեր է նաև որ իր հնանորդների համար պէտք եղած կառքերի և օթեանների մասին ինք կարգադրութիւններ արած է արդէն Գուրբ լնկերութեան հետ :

— Եւմէնէն եկած լուրերը շատ դէշ կը ներկայացունեն այնտեղի վիճակը : Արաբները կը շարունակեն նեղութիւններ տալ թիւրքերին թիւրք կառավարութիւնը շատ մը օգնական զօրք զրկեց : մայիս ամսէն ի վեր 43,000 զօրք դնաց Եւմէն :

Կապորձուած քարեր, մայր եկեղեցիի իրաչեր, փորուած անօթներ, Ալեքսանդրի և Կոստանդիանոսի ժամանակներէն մնացած դրամներ, արհեստական և պատերազմական գործիքներ, շարք մը հետաքրքրաշարժ քարեր՝ յունական և կորնթական փորագրութիւններով : Հռոմէն Աթոռիկոսին համար խրկուած գահ մը, որի վրան նկարակերտուած է Աթոռիկոսի պատկերը. գահին վրայ նոյն գահին օրինակուած իւղանկարը, որը 15 ոտք հեռուէն կարելի չէ զանազանել թէ ո՞րն է իւղանկարը և ո՞րն է իսկական գահը. պղինձէ յիշատակուելի պատկեր ուսուսկան բանակի անուանի Հայ զինուոր Մեթրովի :

Հին ձեռագիրների գրատուեր կը պարունակէ սքանչելի հաւաքածոյ մը ձեռագիր մատենաների և թէև Հռոմ կը քերազանցէ իւր ունեցած բազմաթիւ գիրքերով. սակայն չկայ էջմիածնի հաւասարող մը պապիկոսէ և մագաղաթի իր կարգ մը գիրքերի մասին որոնց պարունակութիւնները բոլորովին նուիրուած են էջմիածնի ժողովրդին և անոր կրօնքին : Սրբանուէր գրքերը կը պահուին

ԳԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Թէհրանէն կը հեռագրեն օգոստոս 13ին թէ մեծարարութիւն հաւաքուած է ուսական հիւպատոսարանին առջև և սպանալիքներ անելով հաց կը պահանջէ : Խանութները փակուած են :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լորտ Սալգալըրի և լորտ Սթէնիլի անցած հինդարթի Գոնթրէքսէվիլ եկան, մի ժամանակ հանգիստ առնելու համար Ֆրանսաի մէջ :

— Հապէշի Մէնէլիք կայսրի զըրկած պատուիրակութիւնը փարիզէն գատ Ֆրանսաի մի քանի քաղաքներն ալ այցելելէ յետոյ, սեպտեմբերի առաջին օրերը Մարսէլէն պիտի մեկնին «Գասար» շոգենավով որ Ֆրանսական կառավարութիւնը անոր տրամադրութեան տակ պիտի դնէ : Հապէշ պատուիրակներն այդ շոգենավով պիտի երթան այցելել Եւֆրատ և Սիւրիաի ուրիշ մի քանի տեղերը :

ԳԱՅՈՒԳՈՅՆ ԱՐԱՄԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐ

Բէքինէն կը հեռագրեն թէ Ֆրանսական դեսպանը ձուռնի իր ետմէնին մի ծանուցալոր տուեր է որով կը գանգատի թէ Թիւրքի Չինէն Չինկ Գինկ շինուելիք երկաթուղին որի շինութեան համար կը հաւաստեն թէ անպիտան գրամատէրներ կը նպատակեն, Չին Թուռնի նահանգի արմատեան կողմէն պիտի անցունեն, Ալմանիային հաճելի լինելու համար : Հետևապէս, Բէքինէն Հան Հու շինուելիք երկաթուղին այնպիսի շահաւոր չի լինիր :

— Բէքինէն հեռագրած են «Թայմը» թիւթեպէթի շախմատի կազմին լուսուցուցեր է ձուռնի իր ետմէնին որ Ֆրանսաի և Ռուսիայի դեսպաններն իրեն հետ կը միանան խնդրելու համար որ Բէքինէն Հան Գո շինուելիք երկաթուղիի պայմանագիրը վաւերացուի : կը հաւատեն թէ յիշեալ պայմանագիրը վերաքննութեան ենթարկել

կաթողիկոսի տան մէջ, ատաստանները ջած են, պատուհանները և դուռները կաւարակապ. մուտքերը խնամքով քոչուած են, որոնք դարերի մնացորդների նմանութիւնն ունին : Վերջին տեսակը մասնիկ պիտի, ներսի պատերին վրայ կը տեսնես յատուկ խնամքով կախուած հրողարարաններ, հրամանագիրներ և յայտարարութիւններ քանակ, Չարիէ և Սուլթաններէ տրուած : Աեղաներին վրայ են Ռուսիայի Չարիէ յիշատակարաններ և վրայական գիրքեր : Վերջիններէն երեք հատ սքանչելի գեղարուեստական կտորներ կան, երեսները դարգարուած ոսկիէ կիտուանկարեալ կայսերական կընքանաւորով և կեդրոնը կայսրի ահագին արծաթէ փակագիրը, և մեծ կնիքը ըստանշակի կերպով զարդարուած արորէ տուփի մը մէջ : Անիքներէ մէկ քանիին արաւաղիքը 8 մատնաչափ է և թանձրութիւնը մէկ մատնաչափ : Այս վերջին երեք թանգ գործերը (կնքանաւոր, փակագիրը և մեծ կնիքը) Ալեքսանդր Բէն և Գէն նուիրուած են էջմիածնի կաթողիկոսին :

(Շարունակելի)

տարւ համար անգլիական դեսպանի խնդրին հակառակ, Չինաստանի կայսրը վաւերացուցեր է զայն :

— Շանհայիէն կը հեռագրեն Լոնտոնի լրագիրներին թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը չինական կառավարութիւնէն խոստում առեր է որ Յու. Չէու նահանգին մէջ նանթայ իրեն տրուի վարձով. նոյնպէս համաձայններ է չինական կառավարութիւնը որ Ֆրանսական մարտանաւներին արտոնութիւն տրուի Յու. Չէուի նաւարանի աւազաններն երթալ իրենց նորոգութիւններ անելու :

ՍՊԱՆԱ-ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԽՆՆԱԳՆԱԿՆԵՐ

Նախորդ թուին մէջ երկու տողով իւսցուցինք թէ խաղաղութեան ըսկզբնական պայմանագիրն երկու կողմէ ստորագրուած է օգոստ. 12ին և զի նաղաղար եղած :

Ահաւասիկ այդ պայմանները բովանդակութիւնը :

«Նորին վեհաժողովին Տ. Քամպոն, Ֆրանսական Հանրապետութեան արտակարգ դեսպան և լրագր ներկայացուցիչ վաշինկթընի մէջ, և Տ. Միլիշըմ Ծէ. յ. Միացեալ Նահանգներու պետական քարտուղար, մին սպանիական կառավարութեան և միւսը Միացեալ Նահանգներու կառավարութեան լրագր իրաւունք ստացած լինելով այս գործի համար, հաստատեցին և ստորագրեցին հետեւեալ յօդուածները որոնցմով կը ճշդուն թէ երկու կառավարութիւններն ինչ խօսքերով համաձայնած են վերոյիշեալ խնդիրներին նկատմամբ և որոնց նպատակն է երկու երկիրներին միջև խաղաղութեան հաստատումը :

«Յօդուած 1. Սպանիա պիտի հրաժարի Քուպա կղզիին վրայ վեհապետութեան սեէ յաւակնութենէ և իր ունեցած բոլոր իրաւունքներէն :

Յօդ. 2. Սպանիա Միացեալ Նահանգներին պիտի թողու Քորթո. Ռի. քօ կղզին և Անթիլիաններն մէջ Ըսպանիաի վեհապետութեան տակ այժմ գտնուող միւս կղզիները, ինչպէս նաև Լատրոնեան արշիպելագոսի կղզիներէն մէկը, որը որ ընտրեն Միացեալ Նահանգները :

«Յօդ. 3. Միացեալ Նահանգները պիտի գրաւեն և պահեն Քորթո. Ռի. քօ քաղաքը և ծովածոցը և Մանիլի նաւահանգիստը մինչև որ խաղաղական դաշնագիր մը ստորագրուի որով պիտի որոշուի թէ ֆիլիպինեան կղզիներն ինչ տեսակ կառավարութիւն պիտի ունենան և ինչպիսի վերահսկողութեան (քոնքրոյ) պիտի ենթարկուին :

«Յօդ. 4. Սպանիա անմիջապէս գուրս պիտի ելնէ Քուպայէն, Քորթո. Ռի. քօն և Անթիլիաններն մէջ այժմ Սպանիաի վեհապետութեան տակ գտնուող միւս կղզիներէն : Այդ գործողութեան համար՝ երկու կառավարութիւններն ալ այս սկզբնական պայմանագրի ստորագրուելէն մինչև 10 օր իրենց կողմէ պատուիրակներ պիտի ընտրեն և այդ պատուիրակներն ալ այս պայմանագրի ստորագրուելէն մինչև 30 օր պէտք է հաւաքուին Հաւանայի մէջ որ Սպա-

նիան Քուպայէն և անոր մտակալ սպանիական կղզիներէն գուրս ելնելու գործողութեան մանրամասնութիւնները իրենց մէջ համաձայնութեամբ կարգադրեն գործադրելու համար : Նմանապէս այս պայմանագրի ստորագրուելու օրէն մինչև 10 օր, երկու կառավարութիւններն իրենց կողմէ ուրիշ պատուիրակներ ալ պիտի ընտրեն որոնք այս պայմանագրի ստորագրուելէն մինչև 30 օր պէտք է հաւաքուին Սան-Պուան ար Քորթո. Ռի. քօ մէջ որ Քորթո. Ռի. քօն և Անթիլիաններն մէջ այժմ սպանիական վեհապետութեան տակ գտնուող միւս կղզիներէն Սպանիաի գուրս ելնելու գործողութեան մանրամասնութիւնները կարգադրեն իրենց մէջ համաձայնելով :

«Յօդ. 5. Սպանիա և Միացեալ Նահանգներն, ամեն մէկը իր կողմէ ամենաշատը 5 պատուիրակ պիտի ընտրեն, խաղաղութեան վրայ բանակցելու համար : Այդ պատուիրակներ պէտք է փարիզ հաւաքուին, ամենէն ուշը, 1898 հոկտեմբեր 1ին և հոն բանակցին խաղաղութեան դաշնագիր մը կնքելու համար : Այդ դաշնագիր պէտք է վաւերացուի երկու երկիրներին սահմանադրական օրէնքներին համեմատ :

«Յօդ. 6. Երբ այս սկզբնական պայմանագիր վերջ տեսնուի ստորագրուի, անմիջապէս պէտք է դադարի թշնամութիւնները և ատոր համար երկու երկիրներն մէջ ալ իւրաքանչիւր կառավարութեան կողմէն կարելի եղածին չափ շուտով հրամաններ պէտք է ղրկուին ցամաքային և ծովային զօրքերի զլուարներին :

«Կրկին օրինակ գրուած վաշինկթընի մէջ, Ֆրանսերէն և անգլիերէն լեզուներով, որոնց տակ իրենց ստորագրութիւն և կնիք դրած են ստորագրեալները, 1898 օգոստոս 12ին »

— Վերոգրեալ պայմանագրին համեմատ, թէ՛ Միացեալ Նահանգներու և թէ՛ Սպանիաի կառավարութիւնները փութացած են հեռագրել իրենց զօրքերի հրամանատարներին թէ զինադադար հրատարակուած է :

Քուպայիներն Նիւ Եորքի մէջ ունեցած ապստամբական մասնաժողովի ատենապետը պայտանագրին Քուպայի վերաբերող մասերը հեռագրեր է ապստամբներին Քուպայի մէջ կազմած Հանրապետութեան նախագահին և իր մացունելով թէ ինք Քուպայիներու կողմէն ընդունած է Միացեալ Նահանգներու հրատարակած զինադադարը, ինչոք է որ ապստամբներին հրաման տայ թշնամութիւնները դադարեցնելու :

Բայց կերևի թէ ֆիլիպինեան կղզիներին մէջ ապստամբները նոյնքան դիւրութեամբ չեն ընկէց չպիտի լինին ի նպատակ մտերկացիներին : Հետաքրքրական տեսարան մը պիտի ներկայանայ եթէ Սպանիայիներն ու Եանթիլիանները ձեռք ձեռքի տուած կը ռի մղելու ստիպուին տեղացի ապստամբագետ Ակո. ինալտոի դէմ :

— Թէ՛ Սպանիաի նախարարացեալը և թէ՛ Ամերիկայի Միացեալ Նա-

հանգները նախագահը յատկապէս շնորհակալութիւններ յայտնած են վաշինկթընի Ֆրանսական դեսպան Տ. Քամպոնին որ իր խելացի վարմունքով յառաջ տարաւ բանակցութիւնները և շուտով յաջողցուց խաղաղութեան վերահաստատումը :

— Պատերազմին պատճառով Միացեալ Նահանգներու մինչև այժմ ունեցած ծախքը 150 միլիոն տոլարի(1) է հասեր : Վեհաժողովը 360 միլիոն տոլարի վարկ տուած էր նախագահին, այս տարեկան մինչև վերջը, այսինքն մինչև դեկտ. 31 :

— Քուպայի զինուորական հրամանատար Պլանքօ մարաջախտը իր հրաժարական տուել է, յայտարարելով որ ինք չկրնար սպանիական զօրքերին Քուպայէն քաշուելու գործողութեան մասնակցիլ :

Փիլիպինեան կղզիներու հրամանատարն ալ, զօրավար Օկիւսթի, իմացուցեր է սպանիական կառավարութեան որ իր պաշտօն կը յանձնէ իր երկրորդի և ա՛լ չուզեր հոն մնալ : Եւ անմիջապէս մեկնել է «Քէլէրին Աւիլուստա» արմատական շոգենաւով որով հասեր է Հօնկ-Քօնկ օգոստ. 15ին : Մինչև իսկ լրագիրներէն ոմանք գերեցին թէ զօրավար Օկիւսթի փախեր է և Արմանացիները դիւրացուցեր են իր փախուստը բայց կարծիք մ'է այդ որ դեռ չէ հաստատուած :

— Քուպա կղզիի պաշարումը վերցրեր է զինադադարին պատճառով : Հեռագրական և շոգենաւային հաղորդակցութիւնները վերսկսած են :

— Նիւ Եորքի մէջ պատրաստութիւններ կը տեսնուին զինուորական և նաւային մեծ ցայցերով տօնելու համար ծովակալ Սամուելի նաւատորմին նիւ Եորք վերադարձը :

ՔՐՏԱՅԱՀՄԱՆԵ ԼՈՐՔԵՐ

Թիւրքիստանի Ֆերգանեան նահանգի մահմեդականներին ուսուցանող կառավարութեան դէմ ապստամբելով մի զօրազինի վրայ յարձակած և ապստամբագետներէն իշանի և իր 5 ընկերներու զլուատուին հրատարակած ենք արդէն :

Ռուս լրագիրները կիմացունեն որ Շատի բէկ անուն 70 տարեկան ծերունի ապստամբագետն ալ որ Անտիլիանի լեռներն ապստամբած կը շարունակէր ապստամբական շարժումները, իր 28 ընկերներով մէկտեղ բռնուել է որով վերջնականապէս զսպուած է այժմ Ֆերգանայի մահմեդականներու ապստամբութիւնը :

Նոր նշանակուած նահանգապետ Պուլսովիզօ զօրավարը նահանգին կարևոր տեղերը պարտելով կը յայտարարէ մահմեդականներին թէ ուսուցանող կառավարութիւնը իր բոլոր հպատակներին վրայ հաւասար կերպով խնամ կը տանի, առանց խտրութեան կրօնի և ցեղի : Բայց պէտք է որ այդ հպատակներն ալ իրենց անձնական գործերով միայն զբաղելով հանդարտ կե-

(1) Մէկ տոլարը 5 ֆրանք է :

նան և քաղաքական նպատակով ունչարժուէ հեռու մնան :

— Սերպիաի ուսուցանող դեսպան Տ. Եատովսքի թէև խնդրած էր որ անորոշ ժամանակով արձակուող տրուի իրեն, ուսուցանող կառավարութիւնը հրամայեր է իրեն որ Պէլկրատ վերագառնայ և սերպ կառավարութեան հասկցունէ որ Ռուսիաի և Սերպիաի միջև լաւ յարաբերութիւններու հաստատուին այն ժամանակ միայն կարելի կը լինի երբ Սերպիայէն հեռանայ նախկին թագաւոր Միլանը ինչպէս որ խօսք տուած էր հանգուցեալ Ալեքսանդր Գ. Չարին և հիմա կը դրժէ իր այդ խոստման :

— Կը հաստատուի այն լուր թէ Պիսմարքի մահը իր արիւնի թունաւորուելէն յառաջ եկած է որ անցած տարի հոկտեմբեր ամսին մէջ պատուահեր է. իր սրունգի վէրքեր որոնք երբէք առողջացած չէին, վերջին ժամանակներ սոսկալի ցաւ կը պատճառէին իրեն :

Պիսմարքի թողած հարստութիւնը 30 միլիոն մարքի(1) կենէ :

— Անգլիաի խորհրդարանը օգոստ. 12ին իր նիստեր դադարեցուց : Նստաշրջանի փակման համար թագուհին զրկած դահաճաւը մի նորութիւն չը պարունակեր :

— Վիեննայէն կը հեռագրեն «Տէյլի Մէյլ»ին թէ Պուլկարիա և Մօնթենէկո մի դաշնակցութիւն կնքեր են Ռուսիաի հաճութեամբ :

— Մատրասէն (Հնդկաստան) կը հեռագրեն թէ հոն տարածուած համաճարակ քոլէրային պաշտօնական առաջին տեղեկագիրը հրատարակուել է որմէ կիմացուի որ յուլիս 9էն մինչև օգոստ. 5 քոլէրայէն մեռած են 117 հոգի և օգոստ. 8էն ալ մինչև 12 մեռած են 55 հոգի :

— Սլովանիաի կայսրը որ վիլհելմոսէ կը գտնուի հիմա, ձիով մի պտոյտ աւրած ժամանակ՝ փորձի համար հագեր էր Երուսաղէմ՝ ճանբորդութեանը համար պատրաստել տուած հագուստները : Վերարկուի և տափաօր (քաւքալոն) որոնք նեղ շինուած են, բայց զեղին կերպասէ են. կուրծքին վրայ զեղին բանուած քներ կան. երկայն կոշիկները թխագոյն գեղին կաշիէ են. սունկէ շինուած սաղաւարտին վրայ զեղին դազաթնածայր մը ցցուած է :

— Փահիրէէն օգոստ. 14ին տրուած մի հեռագիր կը հաղորդէ որ Արաբա զօրաբանակէն նոյն օր եկած մի հեռագիր կիմացունէ թէ զօրքերն սկսած են համախմբուիլ դէպի յառաջապահ, ներքի կայանները : Տարածուի են կող և դէպի յառաջապահ կայանները զընացող անգլիական երեք վաշտեր օգոստ. 13ի երեկոյն անցած են նաւերով որոնք մի շոգենաւ կը քաշէր կը տանէր ետեւէն :

Սերտաբը գնաց աչքէ անցունել դէպի առաջ գտնուող կայանները :

— Իրանտաի մայրաքաղաքին Տըւպլինի մէջ օգոստ. 15ին կատարուեցաւ վոլֆ. Թօմի յիշատակին կանգնուելը ալգային յուշարձանի առաջին

(1) Մէկ մարքը 1 ֆր. և 25 սանդիլ է :

քարը գրուելուն հանգէսը : Վոլֆթօն 1798ի իրլանտաի պատմութեան գլուխն էր : Չանազան քաղաքներէ մեծ բազմութիւն եկած հաւաքուած էր Տրալլին : իրլանտացի ազգասերներն մասնաւոր ցոյցեր արին այն տան առջև ուր ծնած էր Վոլֆթօն : Յըրանսացի և Ամերիկացի համակիրներ ալ իրենց կողմէ պատուիրակներ ղըրկած էին մասնակցելու համար իրլանտացիներին ազգային այդ հանգէսի ուրիշ կը նախագահէր Տրալլինի քաղաքագետը : Բնականապէս ազգասիրական ճառեր խօսուեցան մեծ սգուրութեամբ :

Անգլիական կառավարութիւնը բարոյութիւն ազատ թողած էր իրլանտացիներին այդ ցոյց անելու : Եւ Անգլիան դէմ թնամութեան յիշատակը կարծնցուներ այն :

— Ռուսիաի Չարը յուլիս 19/31ին Պետերբուրգի պալատին մէջ Ռուսներին թագաւորին և թագաժառանգին ճաշկերոյթ տուած ժամանակ երբ խմեց թագաւորին, թագուհիին և թագաժառանգի Յէրտինանտ իշխանի կենաց և Ռուսիայի բարգաւաճման համար, կարող թագաւորը ոգևորուած մի բաժակճառով պատասխանեց, երախտագիտութիւն յայտնելով իրեն եղած սիրով ընդունելու թեան համար և յայտարարելով թէ յաւիտեան չպիտի մոռնայ Ռուսաստանի մէջ անցուցած այս օրերի յիշատակը, ինչպէս և այլ, երջանիկ օրերի յիշատակը երբ երիտասարդ ուսմէն զօրաբանակը կ'ստերական քաջ գործերին քով կանգնած կը կուէր պատերազմի դաշտին վրայ Դանուբի և Պալքանիսի մէջտեղ և թէ իր այս այցելութիւն պիտի նպաստէ բարեկամական յարաբերութիւններն ամրապնդելու :

Նիքոլայ կայսրը և կայսրուհին յուլիս 20/1 օգոստին Բէթէրհօֆի պալատին մէջ մի նախաճաշ տալէ յետոյ հանդիտար կերպով գնացին ճանապարհ գրին Ռուսիայի թագաւորն ու թագաժառանգ իշխանը :

ՄԱՆՈՒՅՈՒՄՆԵՐ

PURIFIER L'AIR
en brûlant du PAPIER d'ARMÉNIE
Le meilleur Désinfectant connu.

L'emploi du PAPIER d'ARMÉNIE au point de vue de l'hygiène des habitations, est un véritable service public.
EN VENTE PARTOUT
Gros: A. PONSOT, 3, Rue d'Angoulême, Paris. Echantillon gratis.
« Արմենիայի թուղթ »-ը (Բարսիկ

ա՛րմենի) որ զօրաւոր հականկաւան մ'է, կը մաքրէ բնակարանների օդը : Ծնչառական դործարանների տկարութիւն ունեցողներին հանգստութիւն կը պարգևէ իր անուշահոտ բուրուաներով : իր եւ իրենների առողջութեան հոգ տանող ամեն մարդի բնակարանին մէջ անհրաժեշտ պէտք է Նոյնպէս շատ պէտք է ճանաչողութեան մէջ, ինչպէս օթեւանին (hotel) սենեկի օդը մաքրելու համար, քանի որ մարդ չգիտեր թէ իրմէ առաջ հոն բնակած անձը շատ կամ քիչ առողջ մէկն էր :

Մարտէլլի մէջ կարելի է ստանալ « Արմենիայի թուղթ »-ը Արմենիայի խմբագրատունէն ալ, ուր պահեստի (dépôt) գրուած է, հետեւեալ գիտելով : 35 սանդիւմ է մէկ տետրակը որ կը պարունակէ ծխելիք 8 թերթ (մէկ թերթը 3 կտորէ կը բաղկանայ և ամեն մէկ կտորին վրայ տպուած է Papier d'Arménie եւ շինող դործարանատէրին ստորագրութիւնը Ա. Ponsot : Մէկ քեղցրիկ տուփ որ կը պարունակէ 12 տետրակ եւ 2 ալ թերթիկ թղթակալ, 3 Փրանք եւ 60 սանդիւմ է :

Մարտէլլէն դուրս զրկուելու համար 1 տետրակի գինն վրայ պէտք է աւելցունել նաեւ փոստի ծախքը 15 սանդիւմ : Նոյնպէս փոստի ծախքով կարելի է զրկել մինչեւ 5 տետրակ միեւնոյն ծրարի մէջ գրուած : Մէկ տուփի գինն վրայ պէտք է աւելցունել փոստի ծախքի համար 20 սանդիւմ :

Ապահովագրուած (recommandé-registered) զրկուելու գողները պէտք է վճարեն նաեւ ապահովագրութեան ծախքը որ է 25 սանդիւմ 1 ծրարի համար :

ՀՐԱՑԱՊԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐՏՈՒԳԱԼԵԱՆ

Մ. Փորթուգալեանի հրատարակած գիրքերին վրայ մասնաւոր զեղչ կը լինի Պարսկաստանի Հայերին համար որոնց կը զրկուի փակագծի մէջ նշանակուած գիներովն :

Ա. ՀԱՅ ԳԻՒՅՈՒՆԻ ԿԵՐ (Մաշաւած)

Բ. ՀԱՅ ԳԻՒՅՈՒՆԻ »

Գ. ՍՊԱՆՍ ԻՍՏԱՆԻՆԻ »

Դ. ԱՋԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼՎԱՐԻՈՅ ԵՒ ԿԵՆՏԱՎՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈՒԼՎԱՐ ԱՅՍՏԱՄԱՊԵՅՅԱՅ (Սպանաւ)

Ե. ՀԱՅՍՏԱՆԻ ՔՆՈՒՄԻՆԵՐԸ.— (Հայաստանցիների պանդխտութեան տխուր հետեւանքների սէկ փոքրիկ պատկերը կը ներկայացունէ վիպական կերպով) Գին (90 սանդիւմ) 1 Փրանք 20 սանդիւմ :

Զ. ԳԱՄԱՌՔ ՔՈՒՅՈՒՆ — ՓՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ յետ այրութեան աւարտեմ (Սպանաւ)

Է. ԼԻՆՉԻ ՕՐԷՆՔԸ ՅԱՃԿԱՀԱՅՍՏԱՆՈՒՄ (Սպանաւ)

Ը. ԹԻՐԻՔԻԱԻ ՀԱՅԵՐԵՆ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԴԻՍԵՆՆԵՐ (Թիւրքիայի Հայերին և իրենց դուրացի ազգերի վրայ վիճակագրական և ցեղաբանական ամփոփ և հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պարունակէ : Թիւրքահայաստանի մէջ ընդհանրապէս և այլ ազգերէ բնակիչների

թուին բաղդատական մէկ ցուցակն ալ կցուած է տետրակին վերջը) Գին 50 սանդիւմ (35 սանդիւմ) : Թ. «ԱՐՄԷՆԻԱՆԻ ՅՈՒՇԱՐԱՐ» (Արմենիայի Ա տարեշրջանի թիւերը այժմ բոլորովին տպուած և միեւնոյն ժամանակ շատերի հետաքրքրութեան առարկայ դարձած լինելով, այդ շրջանի էջ Ե ծոթութեամբի գրած առաջնորդօ, յօդուածներէն գէթ 30ի շափամփոփուած են Յուդարարի մէջ որ ութամս դիրքով 124 երեսներէ կը բաղկանայ) (1 Փրանք) : 1 Փր. 40 սանդիւմ : ՎՐԷԾ (Պուլկարիայի մէջ Թիւրքերի տրած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Պուլկարներն ինչպիսի միջոցներ գիտած են իրենց վրէժ լուծելու համար) : (15 սանդիւմ) 20 սանդիւմ : ԹՈՒՍԱՐ ԲՈՑԱՐԻՍ (Յունաստանի մէջ Թիւրքերի արած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Յոյներ ինչպիսի միջոցներ գիտած են իրենց վրէժ լուծելու համար) : (0,15 սանդիւմ) 20 սանդիւմ :

ՄԱՆՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Արմենիայի խմբագրատուն մէջ ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիրքերը որոնց առջև նշանակուած գիներն մէջ հաշուուած է նաեւ զրկու փոստի ծախքը :

Ծրարները ապահովագրուած (recommandé-registered) ստանալ ուղղները պէտք է որ ամեն մէկ ծրարի (մինչեւ 2 քիլո) համար 25 սանդիւմ ապահովագրութեան ծախքը վճարեն :

ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ.

(Յատկապէս պատրաստուած Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Հայ գաղթականներուն կեանքի, ժամանակի և դրամի խնայողութիւն ընել տալու հարկ եղած զիւրութիւններն ընծա. յիւր համար) : Աշխատասիրեաց Պետրոս Ռ. Թորոսեան. Տպագր. Նիւ Եորք, էլիսա խալա և ընկ. 1897 : Ամերիկա գնացող Հայերին և կամ արդէն հոն դառնողներին համար շատ կարեւոր գիրք է : Գինն է 1 Փրանք և 25 սանդիւմ :

ՄԻ ՊՈՒԼԿԱՐ ՀԱՅՐԵՆԱՍԵՐ

(ՉԱՔԱՐԻՍ ՍԹՈՅԱՆՈՎ)

ՅՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՄԻՐՅԵՑ ՓՈՐՏՈՒԳԱԼԵԱՆ
1894

Պուլկարիայի անկախութեան հերոսներէ մէկին, Չաքարիա Սթոյանովի, որ իր ընդունակութեան շնորհով յաջողեցաւ մի լեռնաբանակ զիւղացի հովուի պարզ վիճակէն հետզհետէ արհեստաւոր, վարժապետ, յեղափոխական գործիչ, խմբագրապետ և վերջապէս ազատ Պուլկարիայի Ազգային ժողովի նախագահ դառնալ խիստ հետաքրքրաշարժ կենսագրութիւնն է, ուր ուշադրութեան արժանի տեղեկութիւններ կան նաեւ Պուլկարիան թիւրքի լուծէն ազատելու այ-

խատող պուլկար հայրենասէր յիշափոխականների գործունէութեանը մասին : Սկիզբը գրուած է նաեւ հեղինակին, Բրոֆէսէօր Լուի Լըժէի, և թարգմանչին միջեւ եղած թղթակցութիւնը այս գրքի հայերէն թարգմանութեանն առթով :

Հեղինակը շատ իրաւամբ կը գրէ իր յառաջարանի վերջ թէ «Չարմանք պիտի պատճառէ ինձ եթէ ընթերցողների հետաքրքրութիւնը չարժի պետական մարդ դարձած մի գիւղացիի այս վաւերական պատմութեան վրայ :»

Գինն է փոստի ծախքով մէկտեղ 1 Փրանք և 40 սանդիւմ :

Տարածելու համար մեծ քանակութեամբ առնողներին 25 % զեղչ կը լինի :

(Պարսկաստանի Հայերին համար 1 Փրանք է) :

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐԸ

(Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ Ա.ՆՈՒՄԱՄԻ Ի ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԳՐԵՑ ԱՂԸԱՐԻԳ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած էք ներկայացունէ ընտանեկան տխուր պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թէ անբարոյական մի հայր իւր սպանուած փարքուբարքով որչա՞փ չարիքների պատճառ դարձած է և վերջ է վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով սպանուած և անհետացած է աշխարհէ : Գին 1 Փրանք, (75 սանդիւմ) :

Լոյս տեսաւ
ԲԱՅՅԻԻ
ՅԱՄՈՒԷԼ
պատմական վէպը
Ա. Բ. Գ. Գիրք
Հեղինակի վերջին պատկերով
Գինն է 7 շիլինգ

Իսկ «Դաւիթ-Բէկ» հատոր Ա, Բ և Գ վերջաբանով և «Կայծեր» հատոր Բ. շիւկատար, լոյս պիտի տեսնեն ներկայ տարուայ ընթացքում, որոնց բաժանարդագրութիւնը շարունակուած է. երկու գրքի միասին բաժանորդագինն է՝ 10 շիլինգ. իսկ լոյս տեսնելուց յետոյ կարծեսնան 14 շիլինգ :

Յանկայողները թէ՛ Սաւուռէի և թէ՛ Բաֆֆի միւս երկերի համար, կարող են դիմել այս հասցէին
Mme Raffi
270, Uxbridge Road
Shepherd's Bush,
London W.

ՏԵՐԵՆ-ԻՄՔԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐՏՈՒԳԱԼԵԱՆ

ՄԱՐՏԷՑԻ
Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Le Gérant : François CARRIERE
Marseille. — Imprimerie et Papeterie du Midi
Quai du Canal, 9